

METODICKÝ LIST K PRACOVNÍMU LISTU

Téma	Malá Vídeň
Tematický okruh (začlenění do učebního plánu)	Orientace, GPS, místní region
Cílová skupina	1. ročník SŠ
Časová náročnost	2 hodiny
Mezipředmětové vazby	D, F, VV
Organizační formy	skupinová
Personální zajištění	2 učitelé

Pomůcky	Pracovní list, psací potřeby, GPS, fotoaparáty
Lokalita realizace	Pracovní list je určen pro město Šumperk

Vstupní požadované znalosti a dovednosti žáků	Základní informace o GPS
Cíle aktivity	Žák se naučí pracovat s GPS. Zopakuje si dějepisné informace o stavebních slozích používaných v 19. století. Žák procvičí prezentační dovednosti
Závěr (hodnocení)	Společné vyhodnocení pracovních listů, Presentace. Možné výstupy do mapových programů.

Scénář aktivit	činnosti učitele	činnosti žáků
Úkol 1	Rozdělí žáky do 2 skupin. V každé skupině je jedna GPS. Každá skupina má jiný pracovní list. V případě problémů s praktickou činností vede žáky k porozumění návodu	Podle písemného návodu získávají dovednost v ovládání GPS
úkol 2	Doprovází skupinu na jednotlivá stanoviště.	Na jednotlivých stanovištích žáci vyfotí jednotlivé objekty a doplní pracovní list
Úkol 3	Při prezentaci výsledků pomáhá hledat vztahy a historické souvislosti	Žáci prezentují výsledky své práce, prezentace je doplněna o pořízené fotografie.
Realizační rizika	Pouze velmi špatné počasí	

Alternativy k aktivitě (aktivitám)

Jedna ze skupin postupuje nejenom po mírně jiné trase, ale i v „protisměru“

Poznámky: Po celou dobu aktivity dohlíží vyučující na bezpečnost žáků.

Klíč k pracovnímu listu:

Skupina 1.

1. Stanoviště **N 49 57.46.1 E 16 58.40.0** **Název: Gymnázium**

Úkol: Z ozdobné mříže nad vchodem zjistěte rok otevření této budovy...1930

2. Stanoviště **N 49 57.53.1 E 16 58.10.1** **Název: Seidlův palác**

Úkol: Jméno stavitele této budovy.....

Co nechal majitel této budovy postavit pro veřejnost?.....

V roce 1873 koupil textilní podnikatel Ignaz Seidel v této chudé ulici čtyři malé domky a od města získal část městské hradby, kterou směl zbourat. Na novém stavebním místě si nechal postavit šumperským stavebním **Josefem Bayerem** novorenesanční palác, který navrhl vídeňský architekt Moritz Hinträger, čerpající motivy z francouzské architektury. Palác je pohledově situován na západ a hrdě se vypíná nad dnešní Okružní ulicí. Za možnost zbourat hradby se Seidl odvděčil tím, že na své náklady nechal pro veřejnost postavit schodiště, spojující Hanáckou ulici s parčíkem pod hradbami. Pojmenoval je po své manželce na „Mariiny schody“, ale veřejnost je zná více pod názvem „**Seidlovy schody**“. Od roku 1929 byla v paláci římskokatolická fara a děkanství, od 50. let slouží objekt školním účelům.

3. Stanoviště **N 49 57.54.6 E 16 58.16.0** **Název: U bílého psa**

Úkol: Co bylo původně ve 2. poschodí této budovy?.....

Odkud byli architekti této budovy?

Drogista Josef Wiatschka si na konci 19. století koupil krásný barokní dvoupatrový dům a nechal ho zbourat. V objektu byla již v 18. století kavárna, **ve 2. poschodí se nacházel velký taneční sál**, hojně užívaný divadelními kočovnými společnostmi a místním mužským pěveckým spolkem. Wiatschka se rozhodl na jeho místě postavit nový objekt a na vytvoření projektu si najal v roce 1898 **vídeňské architektky bratry Drexlerovy**, kteří roku 1895 zpracovali plán nového gymnázia (dnešní Obchodní akademie). Architekturu pozdního historismu realizovali mladí šumperští stavitelé Heinrich Popp a Franz Hloch. Podle reliéfu psa ve štítu se nový dům jmenoval „U bílého psa“ a v přízemí Wiatschka provozoval svoji vyhlášenou stejnojmennou drogerii.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

4. Stanoviště N 49 57.57.2 E 16 58.23.1 Název: Oberleitnerův palác

Úkol: V jakém stavebním slohu je vystavěna tato budova?.....

Jaká stavba zůstala dodnes v bývalé zahradě domu?.....

Stavba tohoto paláce dokládá bohatství podnikatelů, kteří se začali usazovat za městskými hradbami na tehdejší předměstí. Parcelu získali textilní podnikatelé Oberleithnerové a nechali si zde v roce 1840 postavit **krásný klasicistní palác** s motivem lodžie a antického dorského sloupoví ve všech podlažích uličního průčelí. Autorem projektu byl nepochybně stavitel Ignác Richter, který pracoval ve 30. a 40. letech 19. století ve službách Oberleithnerů. K paláci patřila okrasná zahrada, která se táhla podél městských hradeb v místech bývalého vodního příkopu k dnešní Radniční ulici a zůstal z ní zachován krásný **klasicistní altánek**.

5. Stanoviště N 49 57.56.0 E 16 58.26.3 Název: Lékárna U Medvěda

Úkol: Jaký byl původní název této budovy?.....

Ve kterých letech byl objekt zrekonstruován do dnešní podoby?.....

V roce 1874 založil v přízemním domě s věžičkou a hodinami PhMr. Eduard Hackl první předměstskou lékárnu **U černého medvěda**. Architekt Karel Seidl zpracoval v roce 1885 Hacklovi projekt na nový dům v podobě klasicizující novorenesance, který v následujícím roce realizoval šumperský stavitel Franz Klein. Eduard Hackl byl lidumil. V roce 1876 usiloval o zestátnění lékáren a bezplatné vydávání léků. Později se podílel na návrhu lékárnického zákona, avšak roku 1893 lékárnu prodal, nechal si postavit novou vilu (17. listopadu č. 6) a stáhl se do ústraní. Průčelí lékárny bylo na konci 60. let 20. století znehodnoceno, ale novým majitelům se ho v **letech 2000-2001** podařilo uvést do původní podoby.

6. Stanoviště N 49 57.58.3 E 16 58.46.8 Název: Obchodní akademie

Úkol: Jaký byl původní účel této budovy?.....

Kdy byl objekt otevřen?.....

Mimořádně prestižní akcí se stala pro Šumperk výstavba **německého vyššího gymnázia**, která vyrostla na konci vznikajícího nádražního bulváru. Město zadalo projekt v roce 1895 vídeňským architektům bratřím Drexlerům, kteří v duchu tehdejšího neoklasicismu vytvořili souměrnou, hmotově členitou architekturu, jejíž reprezentativnost a budoucí poslání podtrhli sochami Moravie, Homéra a Pallas Athény a bohatou štukovou výzdobou. Objekt realizovali místní stavitelé H. Popp, F. Hloch, J. Prosinger aj.. Slavnostní otevření se uskutečnilo **18. září 1897**. Ozývaly se pyšné hlasy, že stavba svou monumentalitou předčila leckteré universitní budovy mocnářství. Po roce 1945 začal objekt sloužit střednímu ekonomickému školství.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

7. Stanoviště N 49 57.50.2 E 16 58.51.1 Název: Vila Doris

Úkol: Kdo byl původním vlastníkem domu?.....

V jakém architektonickém slohu je postaven?.....

V roce 1899 zadal **Karl Chiari**, jehož kořeny pocházely z Itálie, šumperskému staviteli Wilhelmu Luxovi stavbu vily ve své okrasné zahradě. Lux se zřejmě na přání stavebníka inspiroval v italské renesanci a vytvořil **novorenesanční architekturu**, kterou získal Karlův syn Eduard (1883-1954) a ten ji pojmenoval podle své manželky Doris. Eduard se věnoval hudbě, mj. zkomponoval několik oper. Po roce 1945 slouží vila k veřejným účelům, (byla zde mj. Okresní knihovna, Divadlo hudby) zejména dětem a mládeži. Letní divadlo vzniklo k roku 1955.

8. Stanoviště N 49 57.46.1 E 16 58.40.0 - gymnázium

Skupina 2.

1. Stanoviště N 49 57.46.1 E 16 58.40.0 Název: Gymnázium

Úkol: Z ozdobné mříže nad vchodem zjistěte rok otevření této budovy - 1930

2. Stanoviště N 49 57. 46.8 E 16 58. 55.2 Název: Knihovna

Úkol: Od kdy slouží tato budova svému současnému účelu?.....

Proč je zde připomínám F.J.Hroch?.....

Vilu, kterou patrně navrhl architekt Franz Pieszk v duchu pozdního baroka a rokoka, si nechal postavit v letech 1893-1894 lékárník Eduard Hackl. Do dnešní podoby byla budova upravena v roce 1928 podle návrhu pražského architekta Franze Thiela. 24. září 1938 **zde byl fašisty zavražděn F.J. Hroch, zakladatel Německého hospodářského svazu, který se hlásil k ČSR a spolupráci s Čechy.** Po dvouleté adaptaci Skupinou pro údržbu památek šumperského muzea začala vila od roku **1970** sloužit veřejnosti jako Okresní knihovna.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

3. Stanoviště N 49 57.59.3 E 16 58.48.9 Název: Kostel

Úkol: Kdo je v současné době vlastníkem budovy?.....

V jakém architektonickém slohu je postavena?.....

Sílicí šumperská evangelická obec zahájila stavbu svého nového kostela v roce 1869, avšak k dokončení a posvěcení díla došla až roku 1874. Projekt vypracoval c.k. inženýr Wenzel Knappek a stavbu provedl šumperský stavitel Josef Bayer. Jednoduchá **pseudogotická stavba** křížového půdorysu byla upravena do dnešní podoby v roce 1908, kdy k ní byla přistavěna věž. V té době se k evangelické církvi hlásilo na 900 duší ze Šumperka a širokého okolí. Od **roku 1945 patří kostel Českobratrské církvi evangelické.**

4. Stanoviště N 49 57.55.0 E 16 58.43.0 Název: Pavlínin dvůr

Úkol: Kdo nechal postavit původní budovu?.....

Kdo nechal dům přestavět do dnešní podoby?.....

Dvůr velkostatku s obytným křídlem zde zřídil na počátku 19. století **rod Terschů**, jimž patřily také zámky a panství Třemešek a Chudobín, díky kterým získali rytířský titul. Dnešní podobu dostala obytná část dvora v roce 1876, kdy byla přestavěna na novorenesanční palác, který projektoval vídeňský architekt Moritz Hinträger, inspirovaný francouzskou architekturou. Tehdy již patřil dvůr **dr. Karlu Chiarimu**, který přišel do Šumperka z Vídně, v roce 1897 se stal poslancem říšské rady a roku 1908 získal baronský titul. Po roce 1947 bylo do areálu dvora umístěno muzeum, které si postupně upravilo pro svou činnost i jeho hospodářskou část. Zásadní rekonstrukce muzea, včetně fasád, proběhla v první dekádě 21. století.

5. Stanoviště N 49 57.54.0 E 16 58.27.0 Název: Kino

Úkol: Jaký byl původní účel této budovy?.....

Ve kterých letech byla postavena vstupní část budovy?.....

Kino Saxinger, pozdější Svět, bylo postaveno v letech 1920-1921 a tvořil ho pouze novobarokní sál, na uličním průčelí zdobený rondokubistickým členěním. Projektant není znám, stavbu realizoval šumperský stavitel Anton Schwestka. **V letech 1928-1929 nechal majitel Max Saxinger ke kinu přistavět vstupní trakt s byty.** Projekt vytvořil drážďanský architekt Rudolf Bitzan, jemuž se zdařilo vytvořit dominantní nárožní vstupní trakt, jehož čelní masu skvěle potlačil vyhloubením a představou polokruhového vstupu s balkónem. V roce 1959 bylo kino upraveno k širokoúhlé projekci. Roku 2002 koupila zdevastovaný objekt společnost Osapo. Kinosál byl odstraněn a nová část uzpůsobena k prodejním účelům.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

6. Stanoviště N 49 57.57.3 E 16 58.18.1 Název: Terschův dům

Úkol: Jaký byl účel této budovy v letech 1841 - 1884?.....

Co ještě patřilo rodu majitele?.....

Původně se jednalo o dva samostatné středověké domy. V levé části žil mj. Johann Dominik Beck, od roku 1679 člen čarodějnického inkvizičního tribunálu a purkmistr města. Pravá část patřila T. Wendtlandovi, jehož manželka s dcerou v domě při požáru města v roce 1669 uhořely. V letech 1761 až 1800 koupili domy Terschové, kteří je spojili. Rod se pyšnil rytířským titulem a patřily mu obrovské majetky, mj. zámky **Třemešek a Chudobín**. Franz Tersch zřídil a provozoval od roku 1841 **v domě soukromou poštu**, která byla v roce 1884 zestátněna. Dnešní novorenesanční podobu získal dům při přestavbě v roce 1886. Jeho tehdejší majitel Fridrich Tersch, byl dlouholetým starostou města a Starobranská ulice nesla do roku 1945 jeho jméno.

7. Stanoviště N 49 57.54.5 E 16 58.15.1 Název: Radnice

Úkol: V jakém stavebním slohu byla tato budova postavena?.....

Jak dlouho trvala stavba?.....

První zmínka o šumperské radnici je z roku 1475. Její původní gotickou podobu postupně setřely požáry a nesčetné přestavby. V roce 1909 byla budova zbourána a odborná komise, složená mj. i z profesorů vídeňské techniky, vybírala projekt z celkem 33 soutěžních návrhů. Doporučení však představitelé města nerespektovali a rozhodli, aby se realizoval návrh vídeňského profesora L. Schöna a architekta G. Bergera, jejichž soutěžní projekt, mající podobu tzv. **saské neorenesance**, skončil až na pátém místě. Porota nad výsledkem vyslovila lítost, ale stavba byla v roce **1910** zahájena. Vedl ji šumperský stavitel Hugo Nader a na realizaci se podílelo dalších 21 firem převážně ze Šumperka a Vídně. **9. září 1911** byla budova slavnostně otevřena.

8. Stanoviště N 49 57.46.1 E 16 58.40.0 Název: gymnázium

Pomůcky pro učitele (texty, odkazy ad.):

<http://www.sumperk.cz/cs/turista/atraktivita-mesta/po-stopach-male-vidne.html>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035